

Kurban İBADETİNİ İHYÂ KİTAPÇIĞI

1442 HİCRÎ
2021 MİLADİ

"Biz, (İbrahim'e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail'i) kurtardık. Sonradan gelenler arasında ona güzel bir anı bıraktık. İbrahim'e selam olsun. Biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz. Şüphesiz o, bizim mü'min olan kullarımızdandır."

Sâffât, 107-111

BİRR MEKTEBİ

TAKVA VE İYİLİK ÜZERE OLMAK İÇİN

İçindekiler

1. Kurban Hakkında Ayet ve Hadisler
2. Kurban Nedir? Kurban'ın Tarifi ve İlk Kurban
3. Kurban'ın Farz Kılınması
4. Kurban Hakkında Bilinmesi Gerekenler
5. Kurban'da Ne Yapılmalı? Ne Yapılmamalı?
6. Teşrik Tekbirleri Hakkında
7. Arefe Nedir?
8. Kurban'ın Mahiyeti ve Mesajı
9. Kurban Nedir? (İnfografik)

Kurban Hakkında

AYET & HADİSLER

"Onların etleri ve kanları kesin olarak Allah'a ulaşmaz, ancak O'na sizden takva ulaşır. İşte böyle, onları sizin için boyun eğdirmiştir; O'nun size hidayet vermesine karşılık Allah'ı tekbir etmeniz için. Güzellikte bulunanlara müjde ver."

Hac, 37

Âişe (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ademoğlu kurban kesme gününde Allah katında kan akıtmaktan daha sevimli bir amel işlememiştir. O kurban, kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla gelecektir. Kurbanın kanı yere düşmeden önce Allah katında hemen kabul olunur. Bu sebeple kestiğiniz kurbanlardan dolayı sıkıntı değil gönlünüz hoş olsun."

İbn Mâce, Edahû, 3

Kurban Nedir?

KURBAN'IN TARİFİ & İLK KURBAN

"Şimdi sen Rabbine kulluk et ve kurban kes."

Kevser, 2

Allah (azze ve celle)'nin emrettiği farz olan ibadetlerden bir tanesi de Kurbandır. Kurban: Farsça kökenli bir kelime olmakla beraber lügatte 'yaklaşmak, bağ kurmak, yakınlık' manalarına gelir. İstılahta ise kurban: Allah'ın rahmetine yaklaşmak ve rızasını kazanmak için sadece ibadet niyeti ile kesilendir. Arapça karşılığı ise 'uhdiyye' olan kurban, belirli şartlara göre kesilmesi vacip bir ibadettir.

Tarihi açıdan Kurban ibadeti çok eskidir. Allah'ın, Halilim dediği İbrahim(as)'dan oğlu İsmail(as)'ı kurban etmesini isteme kıssası ile meşhur olmakla birlikte aslında Allah'a kurban/adak sunma hadisesi Hz.Adem (as)'ın iki oğluyla başlar. Kurban kesmek ilk insanla başlamıştır ve Allah bizlere Kur'an'ı Kerim'de olayı şu şekilde anlatır:

"Onlara Adem'in iki oğlunun gerçek olan haberini oku: Onlar (Allah'a) yaklaştıracak birer kurban sunmuşlardı. Birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. (Kurbanı kabul edilmeyen) demişti ki: 'Seni mutlaka öldüreceğim.' (Öbürü de:) 'Allah, ancak korkup-sakınanlardan kabul eder."

Maide, 27

Kurban kelimesine farklı bir mana yükleyen İbrahim (as)'ın kıssası Kur'an'da şöyle geçer:

“(İbrahim) ‘Ey Rabbim! Bana salihlerden (olacak bir çocuk) bağışla’ (dedi). Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik. Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona: ‘Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?’ dedi.

O da: ‘Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın!’ dedi. Nihayet her ikisi de (Allah’ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak için) yüz üstü yere yatırınca, ona şöyle seslendik: ‘Ey İbrahim! Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız.’

Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır. Biz, (İbrahim’e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail’i) kurtardık. Sonradan gelenler arasında ona güzel bir anı bıraktık. İbrahim’e selam olsun. Biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz. Şüphesiz o, bizim mü'min olan kullarımızdandır.”

Saffat, 100-111

Allah’a itaatin, tevekkül ve teslimiyetin zirve örneğidir; Hz. İbrahim’in oğlu Hz. İsmail’i kurban etmesi. Böyle güzel bir teslimiyete Allah kendi katından Cebrail (as) ile bir kurban göndererek tasdiklemiş ve bu kıssanın sonraki nesillere, Kurban’ın nasıl olması gerektiği konusunda örnek olmasını istemiştir.

Kurban'ın **FARZ KILINMASI**

Kurban fert ve toplum açısından birçok yararı olan hem mâli hem de uhrevî bir ibadettir. Kurban, hicretin 2. yılında farz meşru kılınmıştır. Kur'an, sünnet ve icma ile de sabittir.

Zeyd b. Erkam anlatıyor: Resûlullah'ın (sav) ashâbı, "Ey Allah'ın Resûlü! Bu kurbanlar nedir?" dediler. Resûlullah, "Babanız İbrâhim'in sünnetidir." diye cevap verdi.

İbn Mâce

Kurban Hakkında **BİLİNMESİ GEREKENLER**

Kurban Bayramı'nda ibadet maksadı ile kurban kesmek; hür, yolcu olmayan, Müslüman ve zengin kimseye vaciptir. Zenginden maksat temel ihtiyaçlarından başka nisap miktarı malı bulunan kimsedir. Diğer mezheplerin görüşlerine göre ise kurban kesmek, müekked sünnettir.

Kurban; koyun, keçi, deve ve sığır cinsi hayvanlardan kesilebilir ve mandalar da sığır cinsindedir. Bunların erkek ve dişileri de eşittir. Ancak koyun cinsinin erkeğini kurban etmek daha faziletlidir. Tavuk, ördek, horoz ve kaz gibi evcil hayvanlardan kurban olamaz. Üstelik bunları kurban niyeti ile kesmek tahrimen mekruhtur. Etləri yenilen vahşi hayvanlar da kurban edilemez.

Kurban; Zilhicce ayının on, on bir ve on ikinci günlerinde yani bayramın ilk üç günü kesilebilir. İmam Şafii'ye göre ise kurbanlar bayramın dördüncü günü güneş batıncaya kadar kesilebilir.

Kurbanda; hayvana eziyet vermeden, usulüne uygun olarak rahatça kesebilmek için bıçağın büyük ve keskin olması gerekir. Hayvanın göremeyeceği bir yere konur, yüzü ve ayakları kibleye gelecek şekilde sol tarafı üzerine yatırılır. Kesileceği zaman şu ayetler okunabilir ve kesecek kişi niyet edip besmele getirilmelidir:

“Gerçek şu ki, ben bir muvahhid olarak yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ve ben müşriklerden değilim.”

En'am, 69

De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, yaşamım ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah içindir."

En'am, 162

İslam alimlerinin çoğu kurban etinin üç eşit parçaya bölünüp bir parçasının kurban sahibi ve bakmakla yükümlü olduğu kimseler tarafından tüketilmesi, ikinci parçanın ise kurban kesemeyen, ihtiyaç sahibi akrabalara verilmesi, üçüncü parçanın ise komşulara ve yardıma muhtaç zor durumda olan kişilere verilmesini tavsiye ederler. Kurban et yeme bayramı olmaktan ziyade, zor durumda olan Müslüman kardeşlerimizin halini anlamak, onlara yardım etmek ve paylaşmaktır.

Teşrik Tekbirleri Hakkında

Bir Müslümanın Zilhicce'nin dokuzu yani arefe günü sabah namazından başlayıp, bayramın dördüncü günü ikindi namazına kadar her farz namazdan sonra söylemesi gereken tekbirlere teşrik tekbirleri denilir. Teşrik tekbirleri fıkıh alimlerinin çoğuna göre namaz kılmakla sorumlu olan herkes için vaciptir fakat sünnet diyen alimler de vardır.

Teşrik tekbiri: Allahü Ekber Allâhü Ekber Lâ ilâhe İllâllahü Vallâhü Ekber, Allâhü Ekber ve Lillâhi`l-Hamd şeklindedir, manası ise:

"Allah her şeyden yücedir, Allah her şeyden yücedir. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah her şeyden yücedir, Allah her şeyden yücedir. Hamd Allah'a mahsustur."

Kurban'da

Ne Yapılmalı?

Kurban sadece Allah'ın rızasını umarak, ibadet niyeti ile kesmek

Etrafımızdaki akraba, komşu ve yakınları gözetmek

Müslümanların bayramı olduğunu unutmamak ve sevdiklerimizin ellerini öpmek, bayramlaşmak

Kurban'da

Ne Yapılmamalı?

Sadece et yemek kastı düşünmemek

Dolapları et ile doldurmamak

Teşrik tekbirlerini getirmeyi unutmamak

Arefe Nedir?

Kurban Bayram'ında önemli bir husus ise arefe günüdür. Arefe sadece bayramdan önceki gün değil aynı zamanda Hacıların vakfeye durduğu, saatlerce ağlayarak ibadet ettiği Arafat günüdür. Lügatte arefe kelimesi; "anladı, kavradı" manasındadır. Aynı zamanda arefe: 'anlayıp öğrenmek, bilip idrak etmek, itiraf etmek ve güzel koku' gibi manaları da taşır.

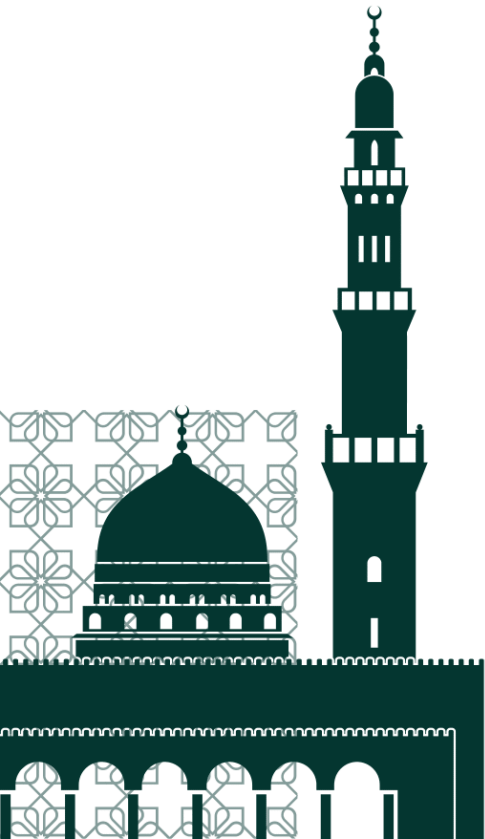
Arefe Arafat'tır ve Peygamber Efendimiz(sav): "Hac Arafat'tır." buyurmuştur. Arafat'ın manası, mahiyeti ve tarifi güzel yürekli bir hacının dilinden şu kelimelerle dökülüyor:

"Aslında Arafat meydanı kupkuru, renksiz, insanı hiç de etkilemeyen bir ova. Ancak Arefe günü, vakfe saatinde dünyanın en anlamlı mekânına dönüşüyor. Rabbimiz Arafat'ta "dur" diyor. Nasıl ki Kâbe'yi görünce "dön" yani hareket et, her baktığın yerde Allah'ı gör, diyor. Arafat'ta da adeta başımızı ellerimizin arasına alıp öylece durup-düşünmemizi, kendimize dönmemizi, kendimizi görmemizi istiyor. Gözlerimizi olanca kuvvetiyle kendimize dikmemizi ve detaylı bir muhasebe yapmamızı öğütlüyor. Bir hayat muhasebesi yapma, günahlardan arınma, kararlar alma imkânıdır Arafat. Durup kara kara düşünme, düşünme düşünme arınma, hayatında tertemiz bir sayfa açılın diye kalbin, aklın, ruhun var gücüyle istiğfar etmesidir, Arafat.

Tevbenin hücrelere işlemesi, Âdem'in torunu olduğunun ispatıdır, Arafat. Vakfe saatinde sanki rahmet yağıyor, sanki her yer melek kaynıyor. İnsanın bütün hataları gözlerinin önünden geçiyor, pişmanlık pişmanlık pişmanlık. Gözyaşları günah yığınlarını yıkıyor.

Duanın ve istiğfarın sonunda, hüznün yerini sevinç gözyaşları alıyor. Bir Cuma günü, Cuma saatinde, Arefe günü Arafat'ta, cem'u takdim ile birleştirilerek kılınan öğle ve ikindi namazının hemen sonunda yapılan dualar ve istiğfarlar. Bu kadar rahmet dolu bir zamanda rahmetin ve mağfiretin yağmur gibi yağacağını ümit ediyoruz. Ve vakfe tamamlanıyor; tüm hacılar birbirlerini tebrik ediyor, sarılıyor, ağlaşıyorlar.”

Arefe günü, Arafat günü. O halde bugün herkes Arafat'taymış gibi tevbe etmeli, gününü en güzel şekilde geçirmelidir.

Kurban'ın Mahiyeti ve Mesajı

Kurban, bir hayvanı Allah için kesmekten daha fazlasıdır, ibadettir, sabırdır, teslimiyettir. Allah insanlardan kendisine ibadet etmelerini, kulluk görevlerini yerine getirmelerini ister. Bunun en güzel basamaklarından bir tanesi de teslimiyettir. Kul Rabbinin emirlerine karşı kendisine zor gelse de 'Rabbim bana emrettiyse yapmam gerekiyor' diye düşünmeli ve emirlerine karşı teslim olmalı. Bazı emirlerin nedenini ve hikmetini anlayamasa bile kullara düşen teslimiyettir, şartsız itaattir.

Nice insanlar vardır, bazı meselelerde Allah'a teslim olmuşken bazı meselelerde Allah'a teslimiyeti başaramamışlardır. Hâlbuki Allah(c.c.)'a teslimiyet bütün meselelerde olmak zorundadır. Her meselede teslim olmuşsanız, gerçekten teslim olmuşsunuz demektir. Teslimiyet de budur; şartsız, pazarlıksız ve gönülden itaat. İbrahim (a.s.)'e Rabbi "Teslim ol" dedi, O da "Ben âlemlerin Rabbine teslim oldum" dedi. Allah İbrahim (a.s.)'i ne ile imtihan ettiyse hepsini de kazandı. Yıllarca beklemiş, Rabbim bana salih bir evlat ver, diye dua etmiş, bir İsmail'i olsun istemiş ve bu duasının sonucunda Allah ona bir evlat nâsip etmiştir. 80-90 yaşlarında, dede olacağı bir yaşta baba olmuş ve Allah kendisine, oğlunu keseceksin diye emretmiştir.

İşte Kur'an bu yüzden sürekli bize İbrahim (a.s.)'i Allah(c.c.)'ın nasıl imtihanlardan geçirdiğini ve o imtihanları nasıl kazandığını anlatır. Evladı da onun gibidir. "Babacığım emrolunduğun şeyi yap, inşallah beni sabredenlerden bulacaksın" demektedir.

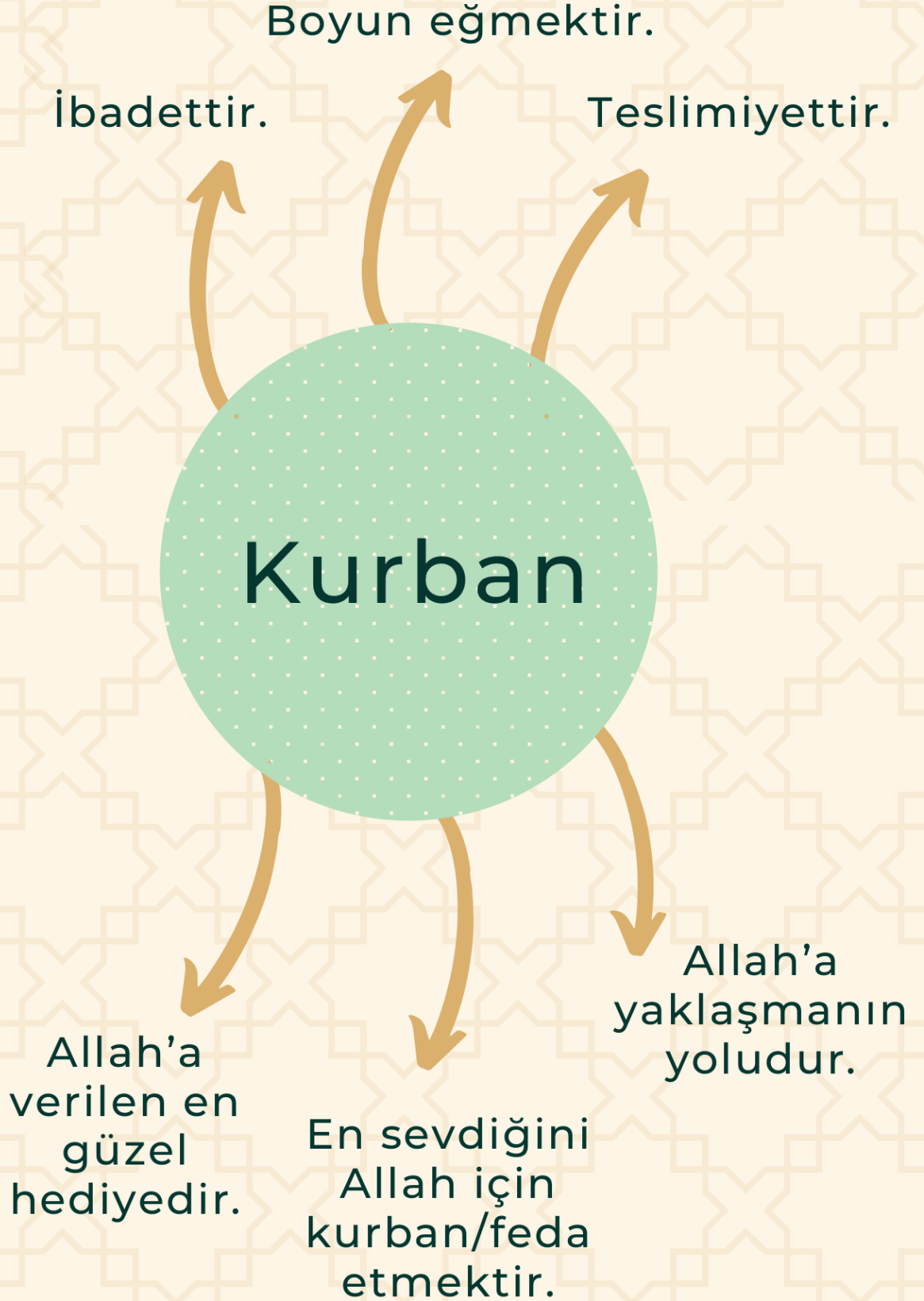
Hız. İbrahim (a.s.)'e ne kadar zor ise Hız. İsmail (a.s.)'e de o kadar zordur bunu söylemek. "Rabbin mi emrediyor bunu sana?", "Evet bana bunu Rabbim emrediyor". "O halde O'nun dediğini yap babacığım." Bu şekilde ikisi de Allah(c.c.)'a teslimiyet içerisinde yapmaları gerekenleri yaptılar. Hız. İbrahim (a.s.) eline bıçağı almış, İsmail (a.s.) de yere yatmış bekliyordu. Allah'ın kastı ise sadece onlara teslimiyeti öğretmekti.

Onlar Allah'a teslim olacaklar, teslimiyetin örneğı olacaklardı. Hakikî iman, insana teslimiyet duygusu verecektir. Hakikî imana ulaşmamış insanda teslimiyet duygusu gerçekleşmez. İnsanda teslimiyet varsa 'iman vardır' denilebilir.

Kurban Bayramı'nda kurbanlarınızı keserken İbrahim (a.s.)'i hatırlayacaksınız. İsmail (a.s.)'i kesmek demek, sevdiğin şeyleri Rabbin uğrunda feda etmen, Rabbin uğrunda şehvetlerini kesmen, iradeni bırakıp Allah (c.c.)'ın iradesine teslim olman demektir. Bu şekilde meseleye bakmayanlar hakikî olarak kurban kesmiş olamazlar. Herkesin bir İsmail'i vardır. Kiminin İsmail'i eşi, kiminin İsmail'i malı veya makamı, yani dünyada en çok sevdiği şeydir. Kurban keserken herkes kendi İsmail'ini feda etme niyetiyle kesmelidir.

Kurban Allah'a yakın olmak demektir. İnsan bir koç keserek nasıl olur da Allah (c.c.)'a yaklaşmış olabilir? Aslında Allah (c.c.) burada bize şu mesajı vermek istiyordu; İbrahim (a.s.), İsmail'ini kesmeyi göze alabildiğı için Allah (c.c.)'a yaklaşmıştı, koç kestiğı için değil! Koçu herkes kesebilir, ama sevdiklerini gerekirse Allah yolunda bırakabilecek olanlar, işte onlar gerçekten kurban kesmiş olanlardır. Teslimiyet yükselmenin en kestirme yoludur.

Kurban Nedir?

Kurban, Allah'a yakın olmak demektir. İnsan bir koç keserek nasıl olur da Allah (c.c.)'a yaklaşmış olabilir?

Aslında Allah (c.c.) burada bize şu mesajı vermek istiyordu; İbrahim(a.s.), İsmail'ini kesmeyi göze alabildiği için Allah(c.c.)'a yaklaşmıştı, koçu kestiği için değil!

Koçu herkes kesebilir ama sevdiklerini gerekirse Allah yolunda bırakabilecek olanlar, işte onlar gerçekten kurban kesmiş olanlardır.

Teslimiyet, yükselmenin en kestirme yoludur.

*Kurban Bayramımız
Mübarek Olsun*

BİRR MEKTEBİ

TAKVA VE İYİLİK ÜZERE OLMAK İÇİN